

Regulació dels dispositius mòbils als centres educatius d'ESO

Avaluació de la implementació

Nom de l'informe
**Avaluació de la implementació de
la regulació dels dispositius mòbils
als centres educatius d'ESO**

Àmbit
Educació

Tipus d'avaluació
Implementació

Objectiu
**Avaluar l'aplicació de la regulació
catalana de l'ús dels telèfons
mòbils als centres educatius d'ESO
que va entrar en vigor el curs
2024-2025.**

Avaluació encarregada per
**Departament d'Educació i Formació
Professional - Generalitat de
Catalunya**

Avaluació realitzada per
Ivàlua

Analistes
**Laura López Ortells (coordinadora),
Marc Bosch i Matas,
Núria Comas López,
Cristina Ferrer Romero,
Àlex Izquierdo Nofuentes,
Marc Roca Llevadot,
Sònia Villalba Faura,
Albert García Tur (estudiant
en pràctiques).**

Data de realització
Juny 2025

La regulació de l'ús dels dispositius mòbils als centres educatius s'ha situat en els últims anys en el centre del debat de la política educativa, especialment arran del creixent accés a aquestes tecnologies per part de l'alumnat i de l'impacte que poden tenir sobre l'aprenentatge, el benestar i la convivència escolar. A Catalunya, aquest debat va resultar en l'aprovació d'unes instruccions específiques del Departament d'Educació i Formació Professional per establir criteris d'ús dels dispositius mòbils als centres educatius per al curs 2024-2025

El disseny de la regulació és consistent amb l'evidència disponible

L'evidència indica que l'ús educatiu i planificat del telèfon mòbil pot afavorir l'aprenentatge, mentre que l'ús lliure i no supervisat tendeix a generar distraccions i dificultats de concentració. La regulació actual limita l'ús dels mòbils únicament a finalitats pedagògiques específiques.

Gairebé es doblen els centres d'ESO que prohibeixen totalment els mòbils

Els centres que han optat per una prohibició total del mòbil han passat del 21,6% al 40% en un sol curs escolar. El 60% dels centres han aplicat una prohibició parcial, que permet l'ús del dispositiu amb finalitats educatives autoritzades.

El mòbil s'usa de manera minoritària i puntual

Entre un 34 i un 37 % del professorat ha fet servir el mòbil amb finalitats educatives durant el curs, i d'aquests, el 75,1 % només l'han utilitzat una o dues vegades per trimestre.

La gran majoria de docents perceben efectes positius de l'aplicació de la regulació als seus centres

Un 89,6% considera que ha tingut un impacte positiu global, especialment pel que fa la reducció d'incidències degudes a l'ús indegut dels mòbils, la convivència i la relació entre alumnes.

**La majoria dels centres
educatius han optat per
mantenir la possibilitat
d'utilitzar els mòbils per a
activitats educatives**

Problemàtica i intervenció

Les instruccions sobre l'ús del mòbil s'han aprovat en un context en què diversos estats i administracions regionals han emès recomanacions o regulacions d'aquests dispositius, com a resposta al debat social al voltant de les conseqüències negatives de la presència i l'ús dels telèfons mòbils personals als centres educatius.

Regulació del curs 2024-2025

El Departament d'Educació i Formació Professional va emetre unes instruccions en què demanava als centres educatius que, per al curs 2024-2025, adaptessin les seves normatives internes a un nou marc d'usos. Aquest marc definia els usos permesos en funció de l'etapa educativa. A l'educació primària, l'ús dels mòbils per part de l'alumnat queda totalment prohibit.

En canvi, a l'educació secundària obligatòria (ESO), els centres podien triar entre dues opcions:

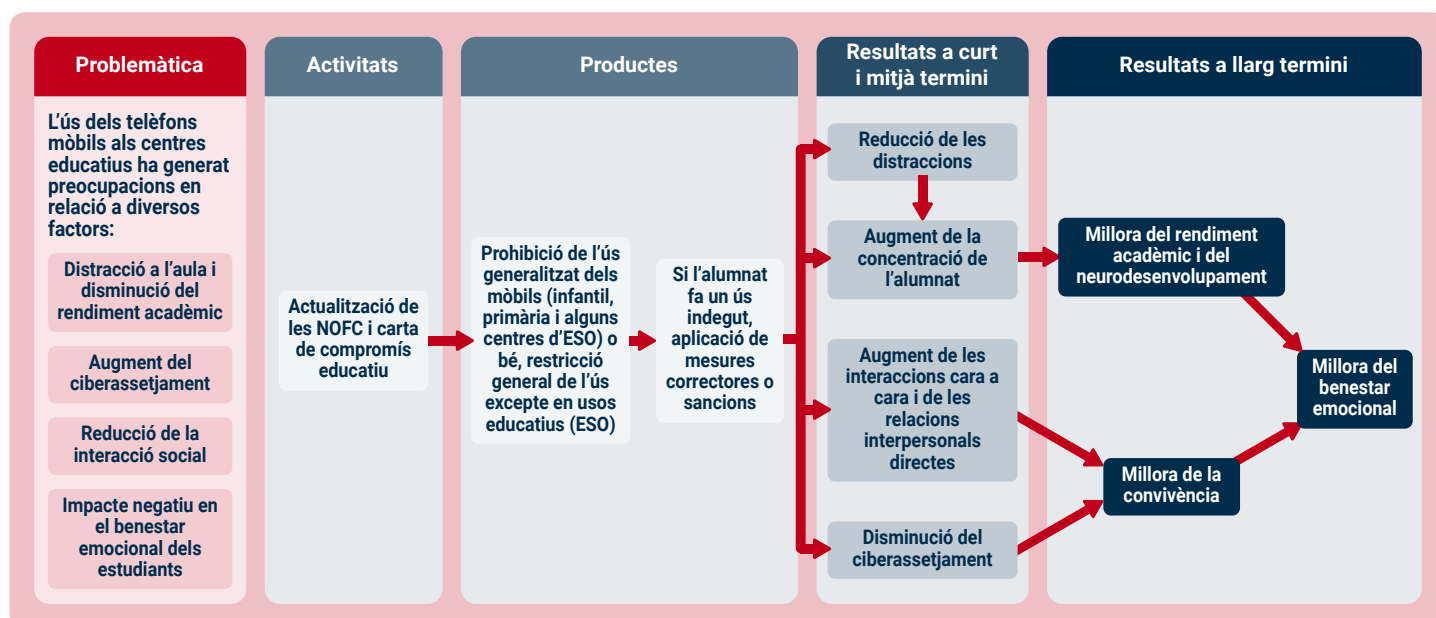
1. Prohibició de l'ús generalitzat en tots els espais del centre dels dispositius mòbils (prohibició total).
2. Restricció general de l'ús, amb excepcions educatives; és a dir, excepcionalment es permet un ús pedagògic impulsat pel professorat (prohibició parcial).

Aquesta regulació va partir de l'informe de desembre de 2023 del Consell d'Educació de Catalunya, en el qual es requeria que el Departament d'Educació i Formació Professional establís un marc general de regulació comú dels mòbils per a tots els centres. Tot i això, es va insistir en la importància que el marc general s'adaptés a les característiques i decisions de cada centre.

Quins resultats s'esperen de la regulació dels dispositius mòbils?

La teoria del canvi de la regulació de l'ús dels telèfons mòbils als centres educatius parteix de la preocupació creixent per l'impacte negatiu d'aquests dispositius en el rendiment acadèmic, el benestar emocional, les relacions socials i l'augment del ciberassetjament. Davant d'aquest diagnòstic, es proposa una regulació que es concreta en dues opcions per a l'ESO: la prohibició generalitzada del seu ús i la restricció a usos pedagògics o per necessitats específiques. Aquesta regulació s'ha d'integrar en les Normes d'Organització i Funcionament del Centre (NOFC) i en la carta de compromís educatiu, i ha d'anar acompanyada de mecanismes de control i mesures disciplinàries en cas d'ús inadequat.

Els resultats que s'esperen obtenir amb la limitació de l'ús dels mòbils a curt i mitjà termini són: reduir les distraccions, millorar la concentració, fomentar les interaccions presencials, i reduir el ciberassetjament, amb l'objectiu que això contribueixi a una millor convivència, benestar emocional i rendiment acadèmic a llarg termini.

Avaluació

L'avaluació es basa en una **metodologia mixta** per analitzar la implementació i els efectes percebuts de la regulació de l'ús dels mòbils als centres amb ESO durant el curs 2024-2025. La metodologia ha inclòs una revisió documental, una revisió ràpida d'evidències i una enquesta al professorat i equips directius de centres públics amb ESO. L'avaluació s'ha centrat exclusivament en l'alumnat d'ESO ja que és l'etapa amb més presència del mòbil en la vida dels estudiants i on actualment es permet, de manera excepcional, el seu ús educatiu.

Metodologia

Preguntes d'avaluació

- Quin impacte té l'ús dels telèfons mòbils per part de l'alumnat durant l'horari lectiu i les diferents estratègies de regulació en el seu aprenentatge, en el seu benestar emocional i en la convivència als centres educatius?
- És consistent la regulació actual amb l'evidència disponible?
- Com s'ha dut a terme la implementació de la regulació de l'ús dels dispositius mòbils als centres educatius a Catalunya durant el curs 2024-25?
- Quins són els efectes percebuts de l'aplicació de la regulació dels mòbils a l'ESO en l'aprenentatge i en la convivència als centres educatius catalans?
- Quin nivell d'acceptació té entre el professorat una eventual prohibició total dels dispositius mòbils?

Revisió documental i d'evidències

En primer lloc, s'ha dut a terme una revisió dels principals documents sobre l'ús del mòbil a Catalunya. Posteriorment, s'ha realitzat una revisió ràpida d'evidències amb dos focus: d'una banda, els estudis que analitzen els impactes associats a l'ús dels telèfons mòbils per part de l'alumnat durant l'horari lectiu; de l'altra, les recerques que examinen les conseqüències de la seva prohibició mitjançant mesures normatives adoptades per centres

educatius o governs. A partir d'aquesta anàlisi, s'ha examinat què indica l'evidència respecte als efectes de l'ús i de la prohibició dels mòbils en l'aprenentatge, la convivència i el benestar emocional de l'alumnat.

Enquesta

L'enquesta adreçada a docents i equips directius de centres públics d'ESO de Catalunya ha tingut l'objectiu d'aportar informació sobre com s'ha aplicat la regulació i quins efectes s'han percebut pel professorat.

El disseny del qüestionari s'ha adaptat a dos perfils d'informant: docents d'ESO i membres dels equips directius de centres amb ESO. La major part de les preguntes han estat comunes per a tots dos col·lectius; tanmateix, els equips directius han respost un bloc addicional de preguntes específicament orientat a recollir informació sobre l'aplicació de la regulació al conjunt del centre.

L'objectiu de l'enquesta és conèixer com s'han aplicat les instruccions per regular aquest ús als centres educatius el curs 2024-2025 a l'ESO: com s'ha incorporat a les normes internes dels centres educatius, quines dificultats han sorgit en la seva implementació, quins efectes es perceben en l'alumnat i quina valoració en fa l'equip docent. També s'ha volgut conèixer quins usos educatius dels mòbils es continuen promovent.

L'enquesta l'han respost 4.477 docents d'ESO i 2.782 membres de l'equip directiu, amb una participació del 93% dels centres educatius públics que imparteixen l'ensenyament d'ESO.

Resultats

La regulació dels mòbils als centres educatius concorda amb l'evidència, amb un ús educatiu puntual i una valoració dels efectes majoritàriament positiva per part del professorat, especialment en la convivència i en la reducció d'incidències derivades d'un mal ús dels mòbils. La implementació no ha generat grans dificultats per a la majoria de docents.

Revisió d'evidències

L'evidència revisada indica que l'ús educatiu pot ser positiu si és planificat i té un objectiu pedagògic concret, mentre que l'ús lliure incrementa el risc de distraccions i pot dificultar la concentració. La prohibició pot tenir efectes positius ja que redueix els usos impropis, millorant així el rendiment acadèmic, especialment en l'alumnat amb pitjors resultats.

Pel que fa al benestar emocional, l'evidència és mixta. Si bé els mòbils poden afavorir la motivació per participar a les activitats d'aprenentatge proposades i la comunicació entre l'alumnat i amb els docents, també s'han associat a un augment de conductes d'assetjament. No hi ha una evidència concloent pel que fa als beneficis de la seva prohibició, però hi ha una tendència cap a resultats positius en millora del clima d'aula i reducció de l'assetjament.

Regulació de l'ús dels mòbils als centres

Segons les dades recollides a través de l'enquesta, un 60 % dels centres educatius han optat per una prohibició parcial dels telèfons mòbils el curs 2024-2025, que permet el seu ús amb finalitats educatives, mentre que el 40 % han aplicat una prohibició total.

La decisió sobre prohibir parcialment o totalment l'ús del mòbil no varia segons les característiques socioeconòmiques del centre.

El 73,5 % del personal docent i directiu considera que l'aplicació de la regulació de l'ús dels mòbils durant el curs 2024-2025 no va generar dificultats excessives. Els docents de centres amb prohibició parcial i dels centres de màxima complexitat han declarat més dificultats que la resta.

La solució més freqüent per aplicar la normativa ha estat fer desmarcar el dispositiu a la motxilla i que aquest estigui apagat o en mode avió, tant si s'ha aplicat una prohibició total com parcial.

Usos educatius dels mòbils

Tot i que la regulació parcial contempla l'ús pedagògic dels dispositius, aquest ha estat puntual i minoritari: només entre un 34 % i un 37 % del professorat ha utilitzat el mòbil amb finalitats educatives, i d'aquests, el 75,1 % ho ha fet una o dues vegades per trimestre.

El tipus d'activitat més habitual ha estat la creació de contingut audiovisual, promoguda pel 27,3 % del professorat.

Efectes de la regulació de l'ús del mòbil percebuts pels docents

El 89,6 % del professorat valora positivament els efectes generals de la regulació, especialment en la reducció d'incidències amb els mòbils (56%), la millora de la convivència i les relacions entre alumnes (50%). Són menys els qui identifiquen millores en el rendiment acadèmic (22%).

L'enduriment de la regulació (passar d'una prohibició parcial a una de total) s'associa a una millora percebuda en totes les dimensions analitzades, en comparació amb mantenir-se en una regulació parcial. Aquesta millora és especialment destacada en els centres de màxima complexitat.

Valoració de possibles canvis en la regulació dels mòbils

Finalment, un 67,9 % del personal docent i directiu es mostra totalment d'acord amb la possibilitat d'aplicar una prohibició generalitzada dels mòbils a l'ESO, incloent-ne els usos educatius.

Aprentatges

Les conclusions i recomanacions d'aquest informe s'han elaborat a partir del coneixement acumulat sobre els efectes dels telèfons mòbils en l'aprenentatge, la convivència i el benestar de l'alumnat, i s'han enriquit amb les mirades i experiències dels equips docents i directius de Catalunya.

Garantir l'aprenentatge amb dispositius del centre

Per tal de garantir la igualtat d'oportunitats i facilitar l'ús pedagògic dels mòbils quan aquest estigui previst dins l'activitat educativa, cal que els centres comptin amb un nombre suficient de tauletes o dispositius mòbils propis. Aquesta mesura permetria un millor control de les condicions d'ús, tant des del punt de vista tècnic com pedagògic.

La implementació de la regulació del mòbil requereix suport logístic

La implementació de mesures de regulació del mòbil ha resultat complexa a una part dels centres, fet que posa de manifest la necessitat de reforçar els suports a la implementació. Es recomana acompanyar les direccions dels centres educatius en la resolució de les dificultats logístiques i regular l'ús dels rellotges intel·ligents.

Educar en un ús responsable dels dispositius digitals

La literatura i una part del professorat coincideixen en la importància que els centres educatius assumeixin un paper actiu en la formació de l'alumnat per a un ús responsable i crític de les tecnologies de la informació i la comunicació, independentment de si s'admet o no l'ús dels telèfons mòbils als centres per a finalitats educatives.

Recomanacions

Impulsar tallers adreçats a adolescents

Oferir tallers per a joves sobre seguretat digital i hàbits saludables. Aquests tallers haurien de treballar també la identificació de símptomes associats a un ús problemàtic del mòbil i proporcionar estratègies de desconexió.

Reforçar la implicació de les famílies

Enfortir el paper de les famílies en la gestió dels usos digitals durant l'adolescència mitjançant accions específiques d'acompanyament i formació. L'objectiu és facilitar que els progenitors puguin acompanyar de manera efectiva els seus fills i filles en l'ús del telèfon mòbil.

Donar continuïtat a l'anàlisi quantitativa

Explorar la viabilitat d'avaluar l'impacte de la regulació dels dispositius mòbils mitjançant una aproximació quantitativa rigorosa. Alguns àmbits d'estudi podrien incloure l'evolució del rendiment acadèmic, la incidència de casos de ciberassetjament o altres indicadors de convivència i benestar emocional.

Podeu consultar l'informe complet a www.ivalua.cat